

కమాదార్యత్వ యోగ్యతానిర్వర్తం పాపిత్రయోదకహోమం కరిష్యే॥
తదక్ల ఆగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥

చతుష్పాత్ర ప్రయోగము

స్వంబిలకల్పన మొదలు అజ్యసంస్కారంతము క్రింది సూత్రమును అనుసరించి చేయవలెను. క్రియకారకు అగ్నిముఖములో పేటి నెంకిరిలో చూడుదు.

శ్లో॥ నాపూరౌ నాజ్యభాగౌచ సచేర్ధ్యం సజయోదయః ।

చతుష్పాత్ర ప్రయోగేతు నిశ్చిత్యోక్తం కపర్దితా ॥

చతుష్పాత్ర ప్రయోగమందు అపారములున్న అజ్యభాగములును ఆయాదులు (పూర్ణ పాత్రయు) ఇష్టమున్ను లేవని కపర్దిచే నిశ్చయించబడినది.

యత్రాగ్నిస్థావ్యతే తత్ర శ్వేతతస్థులచూర్దేన ప్రాదేశకమాత్రం చతురస్రమం స్థాల్లిలంకల్పయిత్వా । ద్వాభ్యాంధర్వాభ్యాముల్లిఖ్య । ప్రాచీఃపూర్వముదక్కుంస్థం దక్షిణాశమ్ముమాలిఖేత్ । ఆధోదీప్తిః పురస్థంస్థం పశ్చిమాశమ్ముమాలిఖేత్ । అవాత్సరేభ్యః క్షృణ్వ నిదాయ వహ్నిమ్ । ఉద్విష్య తేవోక్షణతోయశేషమ్ । ప్రాక్తోయమన్యన్తి దధాత్మద్యావ యథాబహిస్యాచు పరిస్తరాణామ్ ॥

అగ్నిమిధ్యా । ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

ఓం చత్వారిశ్చక్రైశ్చ యో అస్యపాదా ద్వేశీరోషే సప్తహస్తాసో అస్య

త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహాదేవో మర్త్యుగ్ం అవివేక ॥

శ్లో॥ సప్తహస్త శ్చతుశ్చక్రైశ్చ సప్తజహ్మో ద్విశీర్షకః । త్రిపా త్ర్యసన్నవదనః సుఖాసీన శ్చుచిస్మితః ॥ స్వాహాస్తు దక్షిణేపార్శ్వే దేవీంవామే స్వధాంతథా । బిభ్రద్దక్షిణ హస్తేస్తు శక్తిమన్తం ప్రుచంస్థవమ్ ॥ తోమ

రం వ్యజనం వామైర్దత్తపాత్రన్తు ధారయన్తి । మేషాపూర్ణం జటాబద్ధం గౌరవద్ధం మమౌజనమ్ ॥ ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చి స్ఫుర్వతామదమ్ । అత్థాభిముఖ మూసీనం ఏవంధ్యాయే ద్దుతాశనమ్ ॥

ఏషహి దేవః ప్రదిశోఽనుసర్వాః పూర్వోహి జాతస్స ఉగర్భే అస్తః । సవిజాయమానస్య జన్మవృత్తాణః ప్రత్యజ్యుభాస్త్వితి చిత్సతోముఖః ॥

ప్రాజ్యుభాగ్నీ మమ అభిముఖోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । వరదోభవ ॥ యథోక్త జిహ్వాయా హవిర్భహణ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

సోదకేనపాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య । అలబ్యుత్స । అగ్నియేనమః । హుతవహోయనమః । హంతాశినేనమః । కృష్ణవర్చసేనమః । దేవముఖాయనమః । సప్తజిహ్వాయనమః । వైశ్వానరాయనమః । జాతవేదసేనమః । ప్రాగ్గైర్దర్భరగ్నిం పరివృజాతి । ప్రాగుదగ్గైర్వా దక్షిణామత్రరాస్పరోతి । ఉత్తరాసధరాన్ । ఉత్తరోణాగ్నిం ప్రాగ్గ్రాస్తర్వా స్సగ్గస్తీర్య । ద్వంద్వంస్యచ్చ పాత్రాడిప్రయనక్తి । దేవసంయుక్తాని । దర్వాజ్యస్థాల్యః । ప్రోక్షణప్రవాదితి । అప్రచ్చిన్నాగ్రావనస్తర గర్భాదర్పా ప్రాదేశకమాత్రో పవిత్రైకురుతే । తృణంకాష్టంవా అస్తరాయ । చినత్తి । న సఖేన । అపఉపన్మశ్య । అధిరసుమృజ్య । ప్రోక్షణ్యమవదాయ । ప్రోక్ష్య । తస్మామక్షణానవ అనీయ । హస్తయోరబ్ధిష్ఠోవ కనిష్ఠికాభ్యాముత్తానాభ్యా ముదగగ్గై గమీత్వా । ప్రాచీ స్త్రిరుత్సూయ । అభిమన్వ్య సపవిత్రేణపాణినా పాత్రాణీసంఘృత్య । పాత్రాబ్ధుదక్ష్వణ ముత్తానానికృత్వా । (పవిత్రేణపాణినా) త్రిప్రోక్షణ । శేషముద్ధిచ్య । పునఃపూర

యిత్యా. ప్రోక్షణీందక్షిణతోనిరాయ. త్రాహ్మణం దక్షిణతోదర్భేషు నిషాద్యు
బ్రహ్మణః ఇదమాసనమ్. అపరణాగ్నిం పవిత్రాస్తద్విత్తాయా మాజ్యస్థాల్వ
మాజ్యంనిరూప్య. ఆజ్యంవిలాప్యో దీప్తాగ్నిరూహ్య తేష్యధిశ్రిత్య.
జ్వలతాత్మజే నాథో గామిన్యాదీప్య. ఆజ్యే ప్రతిఫలి కృత్య ద్వేదర్యాగ్రే
తృణమస్తర్యా సకృత్ప్రచ్ఛిద్య, ప్రక్షాళ్య, ప్రత్యస్య. అవశిష్టస్మృత్య.
ఆజ్యేప్రాశ్య. త్రిపరియగ్నికృత్యా. ఉదగదాస్య. అజ్ఞారాస్త్రయోహ్య
ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం త్రిరుత్పాయం.
ప్రాగారభ్య పశ్చాన్నీత్వా పునఃప్రాగీవసమాప్త్య. పవిత్ర గ్రస్థింవిప్రస్య.
ప్రక్షాళ్య ప్రత్యస్య. ప్రాగ్రమగ్నో పవిత్రే అనుప్రహరతి. యేనజహౌతి
తదగ్నే ప్రతితప్య. త్రిధిర్దర్భాగ్నే స్థంమృజ్య. పునః ప్రతితప్య. ప్రోక్ష్య
స్థవముత్తరతో నిధాయ. దర్భానద్విస్థస్థాన్యకౌ ప్రహరతి. ||

అదితేఽను మన్యస్య అనుమతేఽను మన్యస్య. సరస్వతేఽను
మన్యస్య. దేవ సవితః ప్రసూమ.

పాహిత్యయోగ చ పాహి

శ్లో. పునరూర్ధ్వాసహద్యన్తే మహావ్యాపృతయస్తథా ।

పాహితి పచ్చాకం మధ్యే ఏషాపాహి త్రయోదత ॥

స్థవమునేత ప్రుత్యయందు నాలగు (పందాముపేయలు బయ)మార్లు
ఆజ్యమును క్రిపించి, క్రింది హోమములు చేయవలెను.

స్థవేణ చతుర్థహిత మాజ్యం గృహీత్వా ॥

ఏకం । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । (పచ్చా) ॥

౧. పునరూర్ధ్వాని పర్వస్య పునరగ్నే ఇషాయుషా । పునర్వ పాహి
చిత్వత స్సాహో ॥ అగ్నియజ్ఞంసమమ ॥

౨. సహరయ్య నివర్తస్వాగ్నే విస్తవస్తధారయా । చిత్వస్మియా చిత్వత
స్పరి స్సాహో ॥ అగ్నియజ్ఞంసమమ ॥

౩. భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచ మహితేచ స్సాహో ॥
అగ్నియేపృథివ్యైచమహితజ్ఞంసమమ ॥

౪. భువోవాయవేదాస్తరిక్షాయచ మహితేచస్సాహో ॥
వాయవేస్తరిక్షాయచమహితజ్ఞంసమమ ॥

౫. సువరాద్దిత్యాయచ దివేచ మహితేచ స్సాహో ॥
అదిత్యాయదివేచమహితజ్ఞంసమమ ॥

౬. భూర్భువస్సువత్పస్తమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చదిగ్మశ్చ మహితేచస్సాహో ॥
చక్షుషసేనక్షత్రేభ్యోదిగ్మశ్చమహితజ్ఞంసమమ ॥

౭. పాహిసో అగ్ని ఏనసే స్సాహో ॥ అగ్నియజ్ఞంసమమ ॥

౮. పాహిసోవిశ్వవేదసేస్సాహో ॥ విశ్వవేదసజ్ఞంసమమ ॥

౯. యజ్ఞంపాహి విభావసోస్సాహో ॥ విభావసవజ్ఞంసమమ ॥

౧౦. సర్వంపాహి శతత్రతోస్సాహో ॥ శతత్రతవజ్ఞంసమమ ॥

౧౧. పాహిసో అగ్నిఏతయా । పాహ్యతద్వితీయయా । పాహ్యార్థం
తృతీయయాపాహిగ్నికృతస్మభిర్వసో స్సాహో ॥
వసవజ్ఞంసమమ ॥

౧౨. పునరూర్ధ్వాని పర్వస్య పునరగ్నే ఇషాయుషా । పునర్వ పాహి
చిత్వత స్సాహో ॥ అగ్నియజ్ఞంసమమ ॥

౧౩. సహరయ్యా నివర్తస్వాగ్నే విస్త్యస్తధారయా । విశ్వప్స్యాయా విశ్వతః
స్మర్తి స్వాహా ॥ అగ్నయజదంసమమ ॥
నానాప్రకారేణ సమ్యవిత సకలదోష నిర్వరణార్థం సర్వపాయ
శ్చిత్తం కరిష్యే॥

శ్రీది హోమము స్థపముతో ఒత్తుమారు చేయవలెను.
(స్థవేణ) ఓంభూర్భువస్సువస్సాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదంసమమ॥
ఉత్తర పరిషేచనం కృత్వా ॥

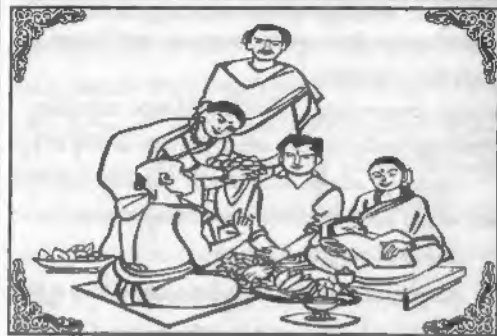
అదితేఽస్వ మగ్నేస్థాః । అనుమతేఽస్వ మగ్నేస్థాః ।
సరస్వతేఽస్వ మగ్నేస్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః ॥

అనేనపాహిత్రయోదశహోమేన భగవాన్స్వర్వాత్మకః సర్వం శ్రీ
యజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణితాతు । సర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥

శ్రీందివాక్య శ్లోకములుదెప్పి, అగ్నికి ప్రార్థన, అభివాదములు చేయవలెను.
సూ॥ స్యస్తీతద్దామితి నమస్కారం కుర్యాత్ ॥

స్యస్తీతద్దాం ..... అహంభోఅభివాదయే ॥ అవమ్మ॥

(చిట్ట) పునర్నూర్ధా, సహరయ్యా, భూరగ్నయే, భువోవాయవే, సువరూద్రి
త్యాయ, భూర్భువస్సువః, పాహినో అగ్నే పాహినో విశ్వవేదసే, యజ్ఞం
పాహి, సర్వంపాహి, పాహినో అగ్నవికయా, పునర్నూర్ధా, సహరయ్యేతి,
త్రయోదశ ॥

శిశువు పుట్టగనే చేయు మొదటికర్మయే

శ్లో॥ పుత్రేజాతే పితృస్నానం నచేలస్తు విధీయతే ।

యావన్నచ్చిద్యతే నాశం తావన్నాప్నోతి సూతకమ్ ।

చిన్నేనాతే తతఃపశ్యాత్ సూతకస్సు విధీయతే ॥

పుత్రజననముకాగానే తండ్రికట్టుబట్టలతో స్నానముచేయవలెను. బొడ్డు
కోసిన తరువాతగాని జాతాశోచముతలుగదు. కావేన బొడ్డుకోయుటకు పూర్వమే
జాతకర్మను చేయవలెను.

(శ్లో॥ ప్రాజ్ఞాభివర్తనాత్మ్యంనో జాతకర్మ విధీయతే ॥ మున్య ॥ ౨౭-౨౯)

పంకజ్ఞా

అవార్ధుడు అచమనముచేసి ప్రాజ్ఞాయామపూర్వకముగా దేశకాలము